

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ
МИНИСТРЛІГІ
М.ӘУЕЗОВ АТЫНДАҒЫ ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН УНИВЕРСИТЕТІ
«Мәдениет және өнер» факультеті
«Бейнелеу өнері және дизайн» кафедрасы**

«БЕКІТЕМІН»

М.Әуезов атындағы ОҚУ

Басқарма төрағасы-ректор

Д.Ж. Ахмед-Заки

« 2025 ж.

**М035 – Сән, дизайн білім беру бағдарламасы тобы бойынша талапкерлерге
арналған шығармашылық емтихан
БАҒДАРЛАМАСЫ**

Бағдарлама жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің М035 – «Сән, дизайн» білім беру бағдарламаларының тобы бойынша талапкерлерге арналған шығармашылық емтихан бағдарламасы.

Бағдарлама «Бейнелеу өнері және дизайн» кафедрасының мәжілісінде қаралған,

№ 9 хаттама «29» 04 2025 ж.

Кафедра меңгерушісі Д.С. Болысбаев Болысбаев Д.С.

Бағдарлама «Мәдениет және өнер» факультетінің әдістемелік комиссиясымен мақұлданған, хаттама № 9 «30» 04 2025ж.

ӘК төрайымы Г.С. Ауелбекова Г.С. Ауелбекова

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА

"Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 600 бұйрығынегізінде әзірленген.

Жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің бағдарламасының М035 – «Сән, дизайн» мамандығы бойынша қабылдау емтиханының бағдарламасы үміткерлерді қабылдаудың негізгі құжаты болып табылады.

Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы білім беру ұйымдарында жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша оқуға қабылдау тәртібі дербес айқындалады.

М035 – «Сән, дизайн» мамандығы бойынша түсу емтихандары шығармашылық емтихандар түрінде өтеді.

Шығармашылық емтиханның мақсаты - өтініш берушінің шығармашылық қабілеттерін және шығармашылық бағытта өз мамандығын игерудің жеке алғы шарттарын тексеру.

Оқуға түсу емтихандарының бағдарламасы мен тапсырмалары үміткерлердің шығармашылық қабілеттерін, кескіндемелік білім деңгейін толыққанды анықтауға құрылған.

Міндеттері: өтініш берушінің даралығын барлық аспектілерде айқындау: моральдық, шығармашылық, кәсіптік.

1 - шығармашылық емтихан. «Композиция»

Композициядан емтихан тапсырғанда талапкерлер еркін тақырыпта тақырып бойынша композиция құрайды. Композициядан емтихан жұмысын орындағанда талапкер өз таңдаған мамандануына сай тақырыпты таңдап композиция құрайды.

Композициялық туынды әр-түрлі нұсқадан басталып нақты туынды шешімін іздестіру. Өнер иесінің ой жетегі, жұмысындағы көптеген қателіктер, түстік шешім нұсқада табылуы тиіс. Нұсқада ең маңызды орындалатын нәрсе ойды нақты жетілдіру, ортақ бір реңін табу арқылы композициялық шешімді шығару.

Композицияны орындалғаннан кейін жұмыстарды бағалау кезінде мына келесі қабілет пен білім деңгейлері ескеріледі:

1. Композиция заңдылықтары, суретті қағаз бетіне орналастыра білу
2. Сызықтық және әуе перспективасының негізгі заңдылықтарын білу;
3. Нысан көлеміндегі негізгі құрылымдық шешімдердің деңгейі;
4. Көркем материалдың түс үйлесімінің формалары мен негіздерінің
5. Хиароскуро сипаттамаларын және оны жобалаудың технологиялық әдісін білу;
6. Автордың ниетін білдіру.

Мамандандыру пәндері бойынша мамандық пәндерінің бағдарламаларының қысқаша мазмұны.

1 емтихан. Шығармашылық емтихан

1. Мектеп оқушыларына арналған мектеп формасы.
2. Ұлттық ою-өрнекті әйел сырт киім үлгісі.
3. Жыл мезгілдеріне арналған образды костюм композициясы.
4. Әйел сырт киім үлгісін сәндік әшекей бұйымдармен орындау.
5. “Жануарлар әлемі” тақырыбына костюмдер үлгісі.
6. “Құрақ” тақырыбында орындалған киім үлгісі.
7. Кесте элементтерімен әшекейленген қалындық киім үлгісі.
8. «Дала сазы» тақырыбына образды костюм үлгісі.
9. Кешкілік киім үлгісі /романтикалық стиль./
10. Жаңаша киім үлгісін тарихи негізінде орындау.
11. Поп-арт үлгідегі әйел киім үлгісі.
12. Спорттық тақырыбына арналған киім үлгісі.
13. Батик техникасында орындалған жастар киімі
14. «М.Әуезов атындағы ОҚУ» белгісі мен логотипін жасау
15. Спорт тауарларының жарнамасы.
16. «Дизайн» белгісі мен логотипін жасау
17. Астана логотипін жасау
18. Кеңсе тауарларының жарнамасы.
19. Балалар тамақ өнімдерінің жарнамасы.
20. «Наурыз» белгісі мен логотипін жасау
21. «Сүт зауыты» белгісі мен логотипін жасау
22. Балмұздақты жарнамалау.
23. «ҚР тәуелсіздік күніне» арналған плакат
24. «Туған қалам» плакаты
25. Салқын сусындар жарнамасы
26. Қайта өркендеу дәуіріндегі костюм үлгілері
27. Африка халықтарының костюм үлгісі
28. Барокко стиліндегі киім үлгілері
29. Рококо стиліндегі костюм үлгісі
30. «Рухани жанғыру» бағдарламасы аясында ұлттық белгі жасау
31. Стилденген ою-өрнекті композиция
32. Ампиір кезеңіндегі костюм үлгілері
33. Модерн стиліндегі киім түрлері
34. Сән үйлерінің фирмалық логотипі мен шрифт түрлері
35. Гүлдер әлеміндегі киім үлгісі

2 - емтихан. Рефератты қорғау

Ақпараттық-шолу реферат. (тақырып бойынша)

Бұл үміткердің аудиторияда оқуға арналған негізгі тақырыпты ақпаратпен толықтыратын және дамытатын өзіндік жұмысының түрі. «Реферат» сөзі (латын тілінен - *referre* - баяндау, хабарлау) сөзді немесе тақырыпты мазмұнды қысқаша шолу негізінде ауызша немесе жазбаша жұмысты білдіреді.

Сауалнама және ақпараттық реферат. Мұндай рефераттың түрлері: оқылатын пәнге қатысты материалдарды қамтитын, әдетте, жаңадан шығарылған кітаптың, монографияның, басқа басылымның (немесе олардың бөліктерінің: бөлімдерін, тарауларды және т.б.) пән курсы.

Рефератты дыбыстау ережесі - 7-10 минут.

Рефератты түсіндіруді қажет ететін жарқын, әсерлі фактіні таныстырумен бастауға болады. Сонымен қатар, түсіндіру қарапайымнан күрделі мазмұнға өту керек. Мәліметтерге тоқталмаңыз. Рефератқа қойылатын негізгі талап - оқырманға аз ақпаратпен барынша көп пайда беру.

Реферат көлемі 7-12 беттен аспауы тиіс.

Реферат мыналардан тұрады:

- Титул парағы;
- Мазмұндары;
- Кіріспе (тақырыптың өзектілігі мен жаңалығы; жұмыстың мақсаты мен міндеттері;
- Жұмыс гипотезасы);
- Бірнеше тараулар (және оның астарлары);
- Қорытынды;
- Пайдаланылған әдебиеттер тізімі, шығу деректері көрсетілген деректер (атауы, шыққан жері және жылы, беттер саны).

Times New Roman қарпі, кегль – 14. Жоларалық интервал – дара, жиектері – жоғарғы және төменгі – 2 см, сол жағы – 3 см, оң жағы – 1 см. абзац жолы – 1 см.

Тақырыптардың үлгі тізімі:

1. 1. Өнерді қабылдау. Бейнелеу өнерінің эмоционалды жағы және оның адам өміріндегі рөлі.
2. Бейнелеу өнерінің түрлері мен жанрлары. Өнер түрлері: кескіндеме, графика, СҚӨ, дизайн. Өнер жанрлары: портрет, пейзаж, натюрморт, шайқастар, жануарлар, тұрмыстық және тарихи және т. б.
3. Құралдар, түс, пропорциялар, масштаб, сурет, сәулет стильдері.
4. Мифология мен өнердің өзара байланысы. Космогонияның алғашқы көріністері. Бейнелеу өнеріндегі дін.
5. Алғашқы кезеңдегі бейнелеу өнерінің пайда болу тарихы.
6. Ежелгі Египет өнерінің сипаттамасы
7. Ежелгі Греция өнерінің сипаттамасы.
8. Ежелгі Рим өнерінің сипаттамасы.
9. Ортағасырлық бейнелеу өнері және сәулет.
10. Роман өнері және Готика.

11. Италиядағы Қайта өрлеу дәуірі.
12. Көркемдік стильдер және негізгі өкілдер
13. 17 ғасырдағы Италия өнері.
14. 17 ғасырдағы Испания (Эль-Греко, Сурбаран, Веласкес, Мурильо)
15. 17 ғасырдағы Фландрия өнері (Рубенс, Антонис Ван Дайк)
16. Голландия өнері (Хальс, Рембрандт шығармашылығы. 17 ғасырдағы Голландияның пейзаж жанры).
17. 17 ғасырдағы Франция өнері.
18. Романтизм (Жерико, Делакруа шығармашылығы) және Франциядағы реализм (Курбе, Ф.Милле, Ш. Домье). Барбизон пейзаждық кескіндеме.
19. Импрессионизм (Ван Гог, Сезанна, Гоген).
20. Фовизм, Кубизм, Футуризм, Сюрреализм. Абстракционизм
21. Қазақстанның ежелгі мәдениеті мен өнері.
22. Скиф-сақ аң стилі.
23. Культура и искусство Казахстана в эпоху средневековья.
24. Қазақтың дәстүрлі ою-өрнектері.
25. Қазақстанның кәсіби көркемсурет мектебінің қалыптасуы мен дамуы.
26. Қазақстан өнеріндегі "алпысыншы жылдар" (М. Кенбаев, Ж. Шарденов, С. Романов және басқалары)
27. Н.Хлудов пен Ә.Қастеевтің шығармашылығы – Қазақстанның кәсіби кескіндеме мектебінің негізін қалаушылар.
28. Графика өнері: түрлері, техникасы, экспрессивті мүмкіндіктері
29. Қазақстандық графика. Е. Сидоркиннің шығармашылығы.
30. Г. Исмаилова, А. Ғалымбаеваның кескіндемесі. Сәндік және театр стилінің гүлденуі.
31. Қазіргі қазақстандық өнер.
32. Тоқыма ою-өрнегінің мәнерлілігі мен байлығы.
33. Сәндік-қолданбалы өнер: негізгі түрлері, техникасы, тарихи дәстүрлері.
34. Мүсін өнер түрі ретінде: тарихи даму ерекшеліктері, көрнекті шеберлер.
35. Ұлттық костюмдердің семантикасы.
36. Қазақтың дәстүрлі ою-өрнектері. Ұлттық әшекейлер. Мәдениеттегі Символизм.
37. XX-XXI ғасырлар тоғысындағы Қазақстан өнері.
38. Орталық Азия халықтарының түс ерекшеліктері мен діни түсініктері.
39. Киім материалдарының ассортименті және заманауи ерекшеліктері.
40. Түстің пайда болуы мен даму тарихын зерттеу және оған үлес қосқан ғалымдар.
41. Тоқыма материалының қасиеттері сипаттамаларының сипаты.
42. 18 ғасырдағы рококо стиліндегі еуропалық киімнің ерекшеліктері.
43. Ежелгі Қытайдың әйелдер мен ерлер киімі, түс сипаты.
44. Ежелгі Римнің Әйелдер киімі және "Империя" стиліндегі ерлер киімінің ерекшеліктері.
45. 19 ғасырдың аяғындағы Әйелдер киімі.
46. Қазақтың ұлттық той киімдері мен аяқ киімдері.

47. Сәндік-қолданбалы өнердегі ұлттық дәстүрлердің көрінісі.
48. Графика арқылы ұлттық тауар брендин визуалды сәйкестендірудің тұжырымдамалық моделі.
49. Романескалық және готикалық стильдегі киім үлгілері.
50. Қазақстанның бейнелеу өнеріндегі поп-арт стилінің типологиясы мен даму кезеңдері.
51. Дизайнер Балнұр Асанованың шығармашылығы. Сабақтар бейнелеу өнерімен. "Сымбат" сән академиясының тарихы.
52. Құралай Нұрқаділованың Шығармашылығы. "Құралай" сән үйі. "Айя" фирмасының киім топтамасы.
53. Дольче мен Габананың шығармашылығы. Миландағы Прет-а-порте апталығы. "АҚ" және "қара" белгілері.
54. Зергерлік бұйымдарды жарнамалау кезінде фото дизайнның мүмкіндіктері.
55. Графикалық дизайн үшін компьютерлік технологияның мүмкіндіктері.
56. Ұлттық киімдерді сәндеуге негізделген заманауи әйелдер костюмі.
57. Заманауи киімдерді ұлттық нақышпен үйлестірудің әдістері мен мәселелері.
58. Заманауи стильдегі әйелдер костюмдерінде "жамылғы" элементтерін қолдану әдістері.
59. Дизайндағы Нео-фольклор стилі.
60. Сән журналының суреттерін құрастырудағы Графикалық дизайн мүмкіндіктері.
61. Интерьер дизайны арқылы студент жастарды патриотизмге тәрбиелеу әдістері.
62. Отандық өндіріс жарнамаларында ұлттық кодты қалыптастыру жолдары.
63. Арт-менеджмент өнер ретінде.
64. Қазіргі әлемдегі арт-бизнестің ерекшеліктері.

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЕМТИХАН ҚОРЫТЫНДЫСЫН БАҒАЛАУ КРИТЕРИИ

№ 1 емтихан «Шығармашылық емтихан»

1. Жоғарғы деңгей - 29-35 ұпайдан «өте жақсы»

Мұндай ұпай өтініш беруші материалдың 100% толық білуін көрсетсе және қателіктер жібермеген жағдайда белгіленеді.

1. Жұмыс өте жоғары кәсіптік және көркемдік деңгейде орындалған. Барлық талаптарға сәйкес келеді; (10-12)

2. Жұмыс өте сауатты орындалған. Композицияның ұйымдастыру орталығы анық көрсетілген. Бояу түстерінің ерекше үйлесімділігімен ерекшеленеді; (10-12)

3. Жұмыс мазмұны тақырыпқа сай келеді, композиция жақсы орындалған, түстер үйлесімді шешілген. Идеялық-көркемдік мазмұны мен композицияның барлық элементтерін жақсы біріктірген және жұмысты жоғары деңгейде аяқталуы; (10-11)

2. Жеткілікті деңгей - 23-28 ұпайдан «жақсы»

Бұл ұйғарымдар, өтініш берушінің материалды 75% -дан кем емес білетіндігін көрсетті және қателер мен дәлсіздіктерге жол бермеді.

1. Композиция заңдарының қолданылуы жеткілікті деңгейде болуы; (8-10)

2. Кеңістіктегі көлемді форманың конструктивті негізінің жеткілікті деңгейде құрылуы; (8-9)

3. Акварельдік кескіндеме тәсілдерімен жеткілікті деңгейде меңгерген және қоршаған ортадағы заттың түстік қарым-қатынасының жеткілікті деңгейде берілуі; (7-9)

3. Орташа деңгей 17-22 балл «қанағаттанарлық»

Бұл ұпайлар өтініш берушінің кем дегенде 50% -ын білетін жағдайда белгіленеді.

1 Композиция заңдарының қолданылуы орташа деңгейде болуы; (6-8)

2. Кеңістіктегі көлемді форманың конструктивті негізінің орташа деңгейі; (6-7)

3. Акварельдік кескіндеме тәсілдері, заттың түстік қарым-қатынасының орташа деңгейде және жұмыстың орташа деңгейде аяқталуы; (5-7)

4. Төменгі деңгей - 0-16 балл «қанағаттанарлықсыз»

Бұл пункттар өтініш беруші бағдарламадағы ұсынылған негізгі материалдарды білмеу кемшіліктерді көрсеткен жағдайда белгіленеді.

1. Композиция заңдарының қолданылуы төменгі деңгейде болуы; (0-5)

2. Кеңістіктегі көлемді форманың конструктивті негізінің төменгі деңгейі; (0-6)

3. Бояулы кескіндеме тәсілдері, түстік қарым-қатынасының төмен және жұмыстың төменгі деңгейде орындалуы; (0-5)

№ 2 емтихан «Рефератты қорғау».

1. Ең жоғарғы деңгей - 29-35 баллдан «өте жақсы»

Мұндай ұпай өтініш беруші материалдың 100% толық білуін көрсетсе және қателіктер жібермеген жағдайда белгіленеді.

1. Барлық сұрақтарға жауаптардың құзыретті мәлімдемесі (10-12).
2. Тақырып мазмұнын сақтау (10-12).
3. Материалды терең зерттеу (10-11).

2. Жеткілікті деңгей - 23-28 ұпайдан «жақсы»

Бұл мәселелер, егер өтініш беруші тақырыптың мазмұнын 75% -да көрсететін болса, қорғалатын тақырыпты құзыретті ұсыну жеткіліксіз болып табылған жағдайда.

1. Барлық сұрақтарға жауаптардың құзыретті мәлімдемесі (8-10).
2. Тақырыптың мазмұнын сақтау (8-9).
3. Материалды зерттеу тереңдігі (7-9).

3. Орташа деңгей 17-22 балл «қанағаттанарлық»

Бұл пункттар өтініш берушінің тақырып мазмұнын 50% -ға сәйкестігін көрсеткен жағдайда белгіленеді.

1. Барлық сұрақтарға жауаптардың құзыретті мәлімдемесі (6-8).
2. Тақырыптың мазмұнын сақтау (6-7).
3. Материалды терең зерттеу (7-9).

4. Төменгі деңгей - 0-16 балл «қанағаттанарлықсыз»

Бұл пункттар өтініш беруші тақырыптың мазмұнын айқындауды көрсетпеген жағдайда белгіленеді.

1. Барлық сұрақтарға жауаптардың құзыретті мәлімдемесі (0-5).
2. Тақырыптың мазмұнын сақтау (0-5).
3. Материалды терең зерттелуі (0-6).

Ұсынылған әдебиеттер тізімі

1. Абелева И.Ю. Ориентация по ткани.-М.: Логос, 2014. - 304 с.
2. Гильман Р.А.Художественная роспись тканей: учебн. пособие.- М. 2013. 345 с.
3. Пономарева Е.С. Цвет в интерьере. – Минск: Высшейш. Шк., 2014г.
4. Беньямин В. Краткая история фотографии. Произведение искусства в эпоху его технической воспроизводимости. -М.: «Медиум», 2013.
5. Асанова С.Ж. Социально-экономические основы формирования промышленного комплекса по производству национальной одежды. – Алматы, 2014. -325 с.
6. Пармон Ф.М. Европейский костюм: стили и мода. -М.: 2015. -115 с.
7. Серов СИ. Стил в графическом дизайне 60-80-х гг. -М.: 2014. -245 с.
8. О.И.Рожнова. История журнального дизайна. -М.: Университетская книга. 2008. - 272 с.
9. Захаржевская Р.В. История костюма. От античности до современности. -3-е изд. - М.: РИПОЛ классик, 2017. – 288 с.
10. Васильев А.А. Этюды о моде и стиле. -М.: Альпина нон-фикшн, 2018.-560 с.
11. Пресбри Ф. История и развитие рекламы. . –М.: ПерСе, 2014. -642 с.
12. И.Г. Пендикова, Л.С.Ракитина. Архетип и символ в рекламе. -М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2008. – 303 с.
13. Аронов В. Р. Современная теория дизайна. -М.: Артпроект, 2019. -244 с.
14. Гриднева Е. А. Фирменный стиль как проблема современной эстетики // Вестник Нижегородского университета им. Н. И. Лобачевского. -2017. -№ 6. -С. 288–292.
15. Анализ и интерпретация произведения искусства: Учеб. Пособие / Н. А. Яковлева, Е. Б. Мозговая, Т. П. Чаговец и др.; Под ред. Н. А. Яковлевой. – М., 2015.
16. Виппер Б. Р. Введение в историческое изучение искусства. – М., 2004.
17. Кон-Винер Э. История стилей изобразительных искусств. – 2-е изд. – М., 2019.
18. Моран А. де. История декоративно прикладного искусства: От древнейших времен до наших дней: С прил. ст. Ж. Гассио-Талабо о дизайне. – М.,2011.
19. Столяров Б. А. Стили в архитектуре и изобразительном искусстве: Учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по направлению «Художественное образование» (профили «Искусствоведение» и «Музейная педагогика»). – СПб., 2008. – (Путь в изобразительное искусство)
20. Шестаков В. П. История истории искусства. От Плиния до наших дней: Учеб. пособие для художественных и гуманитарных вузов. – М.,2008.
21. Дмитриева Н. Краткая история искусств. – М., 2000.
22. Калугина Т. П. Художественный музей как феномен культуры. – СПб., 2001
23. Мак-Коркодейл Ч. Убранство жилого интерьера от античности до наших дней. – М., 2006.
24. Народная художественная культура: Учеб. для вузов культуры и искусств / Под общ. ред. Т. И. Баклановой, Е. Ю. Стрельцовой. – М., 2000